

Αρ. Πρωτ. 5611
Ημερομηνία: 7-11-2008

ΚΟΙΝ.:
1) ΓΡΑΦ. Π.Ε.
2) ΓΡΑΦ. ΣΧΟΛ. ΕΥΜΒ.
3) ΛΙΣΤΑ ΔΗΜ. ΣΧΟΛ.
4) ΛΙΣΤΑ ΝΗΠ/ΓΕΙΘΝΩ
5) ΓΡΑΦ. ΥΠΕΥΘΥΝΩ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ.
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ &
ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ.
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ Δ/ΝΣΗ Π. & Δ.
ΕΚΠ/ΣΗΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ.
ΓΡΑΦΕΙΟ ΣΧΟΛΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΟΥ
Ε' ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΕΙΔΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ.

Πάτρα : 31/10/2008

Αριθ. Πρωτ. : 183

Αριθ. Εγκ. : 12

ΕΔΡΑ : Πάτρα.
Ταχ. Δ/ση : Αγ. Ανδρέα 130-32.
Ταχ. Κωδ. : 262 22.
Πληροφ. : Θεόδ. Θανόπουλος.
Τηλ. : 2610312856.
Φαξ : 2610312575
E-mail : grassea5p@dipe.ach.sch.gr

ΠΡΟΣ : Τους Διευθυντές και Προϊ-
σταμένους όλων των Σχολικών Μο-
νάδων Προσχολικής, Π. και Δ. Εκ-
παίδευσης Ν. Αιτωλοακαρνανίας,
Αχαΐας και Ηλείας.

Έδρες τους

(Μέσω των Δ/σεων και των Γραφείων
Π. και Δ. Ε. των Ν. Α. Αιτ/νίας, Αχαΐας,
και Ηλείας).

ΚΟΙΝ. : Όπως Πίνακας Αποδε-
κτών

ΘΕΜΑΤΑ ΠΟΥ ΚΟΙΝΟΠΟΙΟΥΝΤΑΙ:

- ΘΕΜΑ 1° : «Παράλληλη στήριξη - Παροχή διδασκαλίας στο σπίτι»
ΘΕΜΑ 2° : « Τμήματα Ένταξης (Τ. Ε.)»
ΘΕΜΑ 3° : «Ενισχυτική Διδασκαλία (Ε. Δ.)»
ΘΕΜΑ 4° : «Αντιμετώπιση παιδιών με ιδιαίτερες μαθησιακές δυσκολίες και εκπαιδευτικές ανάγκες και παραπομπής τους στο Κέντρο Διαφοροδιάγνωσης, Διάγνωσης κι Υποστήριξης (ΚΕ. Δ. Δ. Υ.)».
ΘΕΜΑ 5° : «Παραμονή ή επανάληψη φοίτησης νηπίου για μια ακόμη σχολική χρονιά – Προαγωγή ή επανάληψη τάξης μαθητή στο Δημοτικό Σχολείο»
ΘΕΜΑ 6° : «Παιδιά με σοβαρές μαθησιακές δυσκολίες και προβλήματα συμπεριφοράς»
ΘΕΜΑ 7° : «Αρμοδιότητες Σχολικών Συμβούλων»
ΘΕΜΑ 8° : «Θέματα κωφών, τυφλών και αυτιστικών μαθητών»
ΘΕΜΑ 9° : «Διαγνωστικοί, αξιολογικοί και υποστηρικτικοί φορείς για τα παιδιά με αναπηρίες και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες»

ΘΕΜΑ 1° : «Παράλληλη στήριξη – Παροχή διδασκαλίας στο σπίτι»

Α) Παράλληλη στήριξη

Σύμφωνα με το Φ. Ε. Κ. 199 / 2-10-2008, άρθρο 6, παραγ. (β) οι μαθητές με αναπηρία και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες μπορούν να φοιτούν «...Σε σχολική τάξη του γενικού σχολείου, με παράλληλη στήριξη-συνεκπαίδευση, από εκπαιδευτικούς Ειδι-

κής Αγωγής κι Εκπαίδευσης (ΕΑΕ), όταν αυτό επιβάλλεται από το είδος και το βαθμό των ειδικών εκπαιδευτικών αναγκών. Η παράλληλη στήριξη παρέχεται σε μαθητές που μπορούν με κατάλληλη ατομική υποστήριξη να παρακολουθήσουν το αναλυτικό εκπαιδευτικό πρόγραμμα της τάξης, σε μαθητές με σοβαρότερες εκπαιδευτικές ανάγκες όταν στην περιοχή τους δεν υπάρχει άλλο πλαίσιο ΕΑΕ (ειδικό σχολείο, τμήμα ένταξης) ή όταν η παράλληλη στήριξη καθίσταται απαραίτητη - βάσει της γνωμάτευσης του Κέντρου Διαφοροδιάγνωσης, Διάγνωσης, κι Υποστήριξης (ΚΕΔΔΥ) - εξαιτίας των ειδικών εκπαιδευτικών τους αναγκών. Στην τελευταία περίπτωση η στήριξη από ειδικό εκπαιδευτικό μπορεί να γίνεται σε μόνιμη και προγραμματισμένη βάση. Την παράλληλη στήριξη εισηγείται αποκλειστικά το οικείο ΚΕΔΔΥ το οποίο με γραπτή γνωμάτευσή του καθορίζει τις ώρες παράλληλης στήριξης κατά περίπτωση. Οι αιτήσεις για παράλληλη στήριξη υποβάλλονται στη διεύθυνση του σχολείου και μέσω της οικείας διεύθυνσης εκπαίδευσης διαβιβάζονται στη Διεύθυνση ΕΑΕ του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων για έγκριση και προγραμματισμό εκτέλεσης. Ο χρόνος υποβολής αιτήσεων παράλληλης στήριξης ορίζεται από την ημερομηνία εγγραφής στο σχολείο μέχρι την 20ή Οκτωβρίου κάθε σχολικού έτους».

Β) Παροχή διδασκαλίας στο σπίτι

Σύμφωνα πάλι με το Φ. Ε. Κ. 199 / 2-10-2008, άρθρο 6, παραγ. (4γ), παρέχεται σε μαθητή διδασκαλία στο σπίτι, όταν αυτή κρίνεται αναγκαία, για σοβαρά βραχυχρόνια ή χρόνια προβλήματα υγείας, τα οποία δεν επιτρέπουν τη μετακίνηση και φοίτηση των μαθητών στο σχολείο. Η έγκριση της διδασκαλίας στο σπίτι γίνεται με απόφαση του περιφερειακού διευθυντή εκπαίδευσης της αντίστοιχης βαθμίδας στην οποία φοιτά ο μαθητής, κατόπιν αιτιολογημένης πρόσφατης ιατρικής γνωμάτευσης, στην οποία αναγράφεται η διάρκεια επιβεβλημένης παραμονής στο σπίτι. Η γνωμάτευση αυτή παρέχεται από δημόσια ιατροπαιδαγωγική υπηρεσία ή δημόσια υγειονομική επιτροπή. Οι προαγωγι-κές ή απολυτήριες εξετάσεις διέπονται από τις διατάξεις των κατ' ιδίαν διδαχθέντων. Στο πρόγραμμα διδασκαλίας στο σπίτι μπορεί να χρησιμοποιείται και το σύστημα της τηλε-εκπαίδευσης.

ΘΕΜΑ 2^ο : « Τμήματα Ένταξης (Τ. Ε.)»
ΣΧΕΤ. : Φ. Ε. Κ. 199 / 2-10-2008, παραγ. 1γ

Σύμφωνα με το ανωτέρω σχετικό οι μαθητές με αναπηρία και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, μπορούν να φοιτούν και σε ειδικά οργανωμένα και κατάλληλα στελεχωμένα Τμήματα Ένταξης (ΤΕ) που λειτουργούν μέσα στα σχολεία γενικής και επαγγελματικής εκπαίδευσης με δύο (2) διαφορετικούς τύπους προγραμμάτων:

αα) Κοινό και εξειδικευμένο πρόγραμμα, που καθορίζεται με πρόταση του οικείου ΚΕΔΔΥ για τους μαθητές με ηπιότερης μορφής ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, το οποίο για κάθε μαθητή δεν θα υπερβαίνει τις δεκαπέντε (15) διδακτικές ώρες εβδομαδιαίως. Στα ΤΕ μπορούν να φοιτούν και μαθητές χωρίς γνωμάτευση από διαγνωστικό φορέα, κατόπιν σύμφωνης γνώμης του σχολικού συμβούλου Ε. Α. Ε. (Δες το έγγραφό μας με αριθ. Πρωτ. 139 / αριθ. Εγκ. 9 / 30-10-2007). Για την ίδρυση ΤΕ απαραίτητη προϋπόθεση είναι να υπάρχουν κατ' ελάχιστον τρεις μαθητές και σχετική πρόταση από διαγνωστική υπηρεσία. Σε περιπτώσεις συστεγαζόμενων ή γειτονικών σχολικών μονάδων, τα ΤΕ συνενώνονται μέχρι του μέγιστου αριθμού δώδεκα (12) μαθητών ανά ΤΕ.

ββ) Εξειδικευμένο ομαδικό ή εξατομικευμένο πρόγραμμα διευρυμένου ωραρίου, που καθορίζεται με πρόταση του οικείου ΚΕΔΔΥ, για τους μαθητές με σοβαρότερης μορ-

είδος και το βαθμό αυτοτελείς σχολικές μονάδες. Το εξειδικευμένο πρόγραμμα μπορεί να είναι ανεξάρτητο από το κοινό, σύμφωνα με τις ανάγκες των μαθητών.

Στις περιπτώσεις αυτές η συνδιδασκαλία γίνεται σύμφωνα με τις προτάσεις των δι-αγνωστικών υπηρεσιών.

Στα τμήματα που φοιτούν μαθητές με αναπηρία και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες πρέπει να μειώνεται αναλογικά ο αριθμός των μαθητών και οι παραπάνω μαθητές να κατανέμονται εξίσου στα τμήματα της ίδιας τάξης.

Τα Τ. Ε. εκφράζουν δύο αξιώματα :

1. Το αξίωμα της ενσωμάτωσης και
2. Το αξίωμα της παροχής ίσων ευκαιριών σε όλους.

Στα Τμήματα Ένταξης (Τ. Ε.) φοιτούν παιδιά με, διαγνωσμένες, "ειδικές" μαθησι-ακές δυσκολίες.

Τα Τ. Ε. δεν έχουν και δεν πρέπει να έχουν τη μορφή του Ειδικού Σχολείου.

Τα Τ. Ε. αποτελούν το καλύτερο μοντέλο σχολικής ένταξης και ενσωμάτωσης των μαθητών με "ειδικές" εκπαιδευτικές ανάγκες.

Στα Τ. Ε. δεν κρατείται ξεχωριστό βιβλίο Μητρώου και Προόδου μαθητών. Οι μα-θητές είναι γραμμένοι στο ίδιο μητρώο. Μόνο μπορεί στις παρατηρήσεις να γραφεί: «Φοιτά στο Τ. Ε.».

Εξυπηρετούν παιδιά του σχολείου που ανήκουν, αλλά και παιδιά γειτονικών ή ό-μορων σχολείων.

Τα Τ. Ε. ακολουθούν το ωράριο του σχολείου. Δεν μπορεί να λειτουργήσουν, όταν το σχολείο μοιράζεται πρωί – απόγευμα γιατί τα παιδιά δε θα «βρίσκουν» την τάξη τους. Το πρόβλημα στην περίπτωση αυτή λύνεται με «κάθετο χωρισμό» στα τμήμα-τα. Έτσι το παιδί του Τ. Ε. που κι αυτό θα είναι πρωί – απόγευμα, θα βρίσκει το αντί-στοιχο τμήμα της τάξης του.

Για τη φοίτηση του παιδιού στο Τ. Ε. ενημερώνεται ο γονέας ή ο κηδεμόνας, που πρέπει να πειστεί και να δεχτεί.

Μαθητής χωρίς τη συναίνεση του γονέα ή του ασκούντος τη γονική μέριμνα δεν πα-ρακολουθεί το Τ. Ε.

Η φοίτηση των παιδιών σε Τ. Ε. προτείνεται από το ΚΕΔΔΥ, εφόσον η περαιτέρω αξιολόγηση καταλήγει σε αυτό, αφού : α) έχει προηγηθεί η προβλεπόμενη από το νό-μο ανίχνευση και β) έχουν παραπεμφθεί από σχολικές μονάδες με τη σύμφωνη γνώμη του γονέα ή μετά από αίτημα του γονέα ή κηδεμόνα ή του ασκούντος τη γονική μέρι-μνα.

Η επιλογή και η ομαδοποίηση των παιδιών γίνεται από τους εκπαιδευτικούς των Τ. Ε. με τη συνεργασία των εκπαιδευτικών της «κανονικής» τάξης, του Δ/ντή του σχο-λείου, του συλλόγου των διδασκόντων, του Σχολ. Συμβούλου Π. ή Δ. Ε. και Ε. Α. Ε. (αν χρειάζεται), αφού, πρωτίστως, το παιδί έχει ή θα παραπεμφθεί στο ΚΕΔΔΥ για διαγνωστική και αξιολογική εξέταση.

Εξυπακούεται ότι το σχολείο, ως υπεύθυνος εκπαιδευτικός και επιστημονικός ορ-γανισμός, έχει εξαντλήσει όλες τις θεσμικές (Σχολικοί Σύμβουλοι, ΚΕΔΔΥ κ.λπ.) και εκπαιδευτικές (Ενισχυτική Διδασκαλία, ιδιαίτερη αντιμετώπιση με πρόγραμμα βρα-χύχρονης διάρκειας κ. λπ.) δυνατότητες, και τότε και μόνο τότε, σε συνεργασία με τους γονείς και τη συναίνεσή τους, θα παραπέμψει τους μαθητές αυτούς στο ΚΕΔΔΥ για Διάγνωση και Αξιολόγηση (Δες λεπτομέρειες στο Θέμα 4^ο).

ΘΕΜΑ 3^ο : «Ενισχυτική Διδασκαλία (Ε. Δ.)»

ΣΧΕΤ. : Π. Δ. 462 / 11 - 11 - 1991

«Με τον όρο "Ενισχυτική Διδασκαλία" νοείται η παρακολούθηση από το μαθητή ιδιαίτερου προγράμματος διδασκαλίας στα μαθήματα της Νεοελληνικής Γλώσσας και των Μαθηματικών, όταν κρίνεται από τους διδάσκοντες ότι χρειάζεται επιπλέον διδακτική βοήθεια».

Σκοπός : Η Ενισχυτική Διδασκαλία στοχεύει να βοηθήσει τους μαθητές που παρουσιάζουν μαθησιακές ελλείψεις στη Νεοελληνική γλώσσα ή τα Μαθηματικά, να καλύψουν τις ελλείψεις τους ή να ξεπεράσουν τις δυσκολίες μάθησης, προκειμένου να παρακολουθήσουν απρόσκοπτα τα μαθήματα της τάξης τους.

Η διδακτική αυτή βοήθεια παρέχεται κατά προτεραιότητα στους μαθητές των τάξεων Α' και Β', που παρουσιάζουν μαθησιακές ελλείψεις ή και που δεν έχουν κατακτήσει τους βασικούς μηχανισμούς ανάγνωσης, γραφής και αριθμητικού υπολογισμού, και δε τους έχει δοθεί η ευκαιρία παρακολούθησης άλλου Ειδικού Εκπαιδευτικού Προγράμματος.

Μαθησιακές ελλείψεις: Είναι τα γνωστικά «κενά» που παρουσιάζουν ορισμένα παιδιά των πρώτων, κυρίως, τάξεων του δημοτικού σχολείου, σε βασικά αντικείμενα διδασκαλίας (ανάγνωση, γραφή, μαθηματικά) και σχετίζονται με την ανωριμότητα, το στερημένο κοινωνικό - πολιτιστικό περιβάλλον του μαθητή, την ανεπάρκεια του εκπαιδευτικού συστήματος ή την αναποτελεσματικότητα της διδασκαλίας.

Τα τμήματα της Ε. Δ. συγκροτούνται από το σύλλογο διδασκόντων ύστερα από εισήγηση του Δ/ντή του σχολείου, στηριζόμενη στις προτάσεις των δασκάλων των τάξεων, από τις οποίες προέρχονται οι μαθητές που έχουν ανάγκη Ε. Δ. και σε συνεργασία και σύμφωνη γνώμη του Σχολικού Συμβούλου Γενικής Αγωγής και Εκπαίδευσης.

Τα τμήματα της Ε. Δ. μπορούν να λειτουργούν σε όλη τη διάρκεια του διδακτικού έτους ή για ένα χρονικό διάστημα, ανάλογα με τις ανάγκες και την πρόοδο των μαθητών που τα παρακολουθούν και γίνονται σε χώρο του σχολείου.

Το ημερήσιο πρόγραμμα της Ε. Δ. καλύπτει, ανάλογα με τις ανάγκες και τις περιπτώσεις των μαθητών που τις παρακολουθούν, 1-2 διδακτικές ώρες την ημέρα και μέχρι 6 ώρες την εβδομάδα και παρέχεται κατά ή μετά τη λήξη του ημερήσιου ωρολογίου προγράμματος. Στη δεύτερη περίπτωση απαιτείται η σύμφωνη έγγραφη γνώμη του γονέα ή κηδεμόνα του μαθητή.

Το βασικό κορμό του προγράμματος Ε. Δ. κατά μάθημα καταρτίζει το Π. Ι. το οποίο μεριμνά και για τη συγγραφή, όπου χρειάζεται, βοηθητικών εγχειριδίων. Το ειδικό ωρολόγιο και αναλυτικό πρόγραμμα, ανάλογα με τις μαθησιακές δυσκολίες των μαθητών και τις συνθήκες λειτουργίας των σχολείων, συντάσσεται, εφαρμόζεται, αξιολογείται και αναπροσαρμόζεται με απόφαση του συλλόγου των διδασκόντων έπειτα από σχετική εισήγησή τους και σε συνεργασία με τους Σχολικούς Συμβούλους.

Τα τμήματα της Ε. Δ. δεν μπορούν να περιλαμβάνουν περισσότερους από πέντε (5) κατά μάθημα μαθητές.

Στα τμήματα της Ε. Δ. διδάσκουν ύστερα από πρόταση του συλλόγου των διδασκόντων :

1. Εκπαιδευτικοί του ίδιου σχολείου για συμπλήρωση του διδακτικού τους ωραρίου.
2. Εκπαιδευτικοί του ίδιου σχολείου με υπερωριακή απασχόληση.
3. Πρόσθετοι εκπαιδευτικοί, που τυχόν διατίθενται στα σχολεία.

4. Εκπαιδευτικοί με ωριαία αντιμισθία.

Οι διδάσκοντες στα τμήματα Ε. Δ. συνεργάζονται συνεχώς με τους διδάσκοντες των τάξεων, από τις οποίες προέρχονται οι μαθητές που παρακολουθούν το πρόγραμμα της Ε. Δ. Στο τέλος του προγράμματος υποβάλλουν στο Δ/ντή του σχολείου σχετική έκθεση κατά μάθημα. Οι εκθέσεις αυτές συζητούνται από τον οικείο σύλλογο διδασκόντων κατά το γενικό απολογισμό του εκπαιδευτικού έργου του σχολείου. Αντίγραφο γενικής έκθεσης διαβιβάζεται στην οικεία Δ/ση ή Γραφείο Εκπ/σης καθώς και στο γραφείο των Σχολικών Συμβούλων Γενικής Εκπαίδευσης και Αγωγής. Την ευθύνη σύνταξης και αποστολής της παραπάνω έκθεσης έχει ο Δ/ντής του σχολείου.

Η Ενισχυτική Διδασκαλία, αυτός ο καθ' όλα αξιόλογος θεσμός, που κατά τη γνώμη μας σε πολλές περιπτώσεις δε λειτουργεί σωστά, πρέπει να πραγματώνεται σύμφωνα με το πνεύμα, τη φιλοσοφία και τις επιστημονικές υποδείξεις του ανωτέρω σχετικού (Π. Δ. 462 / 11 - 11 - 1991).

ΘΕΜΑ 4^ο : «Αντιμετώπιση παιδιών με ιδιαίτερες μαθησιακές δυσκολίες και εκπαιδευτικές ανάγκες και παραπομπής τους στο Κέντρο Διαφοροδιάγνωσης, Διάγνωσης, κι Υποστήριξης (ΚΕ. Δ. Δ. Υ.)».

Η αντιμετώπιση των παιδιών με ιδιαίτερες μαθησιακές δυσκολίες και εκπαιδευτικές ανάγκες, μέχρι ότου παραπεμφθούν στο αρμόδιο ΚΕ. Δ. Δ. Υ. για περαιτέρω διάγνωση, αξιολόγηση και υποστήριξη, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία, είναι η ακόλουθη και χωρίζεται στα εξής ιεραρχημένα στάδια:

Α' στάδιο (ενδοσχολική αντιμετώπιση): Α1. στάδιο: Ένα είδος συμπεριφοράς του μαθητή, προβληματίζει τον εκπαιδευτικό και γίνεται προσπάθεια να αντιμετωπιστεί από τον τελευταίο, πάντα με την αρωγή της οικογένειας. Α2. στάδιο: Σε επόμενη φάση, εμπλέκεται ο εκπαιδευτικός του Τμήματος Ένταξης (Τ.Ε.), όπου αυτό υφίσταται αλλά και όμορου ή γειτονικού σχολείου. Ζητείται η γνώμη του, διαμορφώνεται κοινή αντιμετώπιση εντός της κοινής τάξης. Αν η κατάσταση δεν αμβλυνθεί, γίνεται συγγραφή της Περιγραφικής Παιδαγωγικής Έκθεσης (Π.Π.Ε.) από τους δύο εκπαιδευτικούς και περνούμε στο Β' στάδιο (ενδεικτικό έντυπο Π. Π. Ε. παρέχεται από το αρμόδιο ΚΕ. Δ. Δ. Υ.).

Β' στάδιο (ενδοσχολική αντιμετώπιση): Σε αυτό το στάδιο, εμπλέκονται επιπλέον ο Διευθυντής ή Προϊστάμενος της σχολικής μονάδας καθώς και ο σύλλογος διδασκόντων. Ζητείται η γνώμη τους, διαμορφώνεται κοινή αντιμετώπιση εντός της σχολικής μονάδας. Ταυτόχρονα εμπλουτίζεται η Π.Π.Ε. από τον εκπαιδευτικό της τάξης και του Τ.Ε., όπου αυτό υφίσταται. Ενημερώνεται τηλεφωνικά, ο Σχολικός Σύμβουλος Γενικής Αγωγής.

Γ' στάδιο (παρέμβαση Σχολικού Συμβούλου Γενικής Αγωγής): Όταν δεν έχει επιτευχθεί η αναμενόμενη συμπεριφορά, καλείται ο Σχολικός Σύμβουλος γενικής αγωγής της οικείας περιοχής. Με την αρωγή στα σημεία που θα χρειαστεί, του Σχολικού Συμβούλου Γενικής Αγωγής, σχεδιάζεται και εφαρμόζεται Βραχύχρονο Πρόγραμμα Παρέμβασης (Β.Π.Π.) για μια περίοδο 4-8 εβδομάδων (επισυνάπτεται ενδεικτικό σχέδιο Β. Π. Π.). Ταυτόχρονα εμπλουτίζεται η Π.Π.Ε. από τον εκπαιδευτικό της τάξης και του Τ.Ε.

Δ' στάδιο (παρέμβαση Σχολικού Συμβούλου Γενικής Αγωγής):

- Αν παρόλα αυτά, ο στόχος του Β.Π.Π. δεν επιτευχθεί, ο Σχολικός Σύμβουλος γενικής αγωγής μετά από συνεργασία με το Σχολικό Σύμβουλο Ε. Α. Ε. και το

ΚΕ. Δ. Δ. Υ. εισηγείται με πρότασή του, την παραπομπή του παιδιού στο ΚΕ. Δ. Δ. Υ. (αν το παιδί δεν έχει ήδη γνωμάτευση από άλλο πλαίσιο).

- Από το Διευθυντή ή Προϊστάμενο της σχολικής μονάδας καλείται ο γονέας να κάνει αυτοπροσώπως, αίτηση στο ΚΕ. Δ. Δ. Υ., το οποίο έχει ήδη, τηλεφωνικά, ενημερωθεί από το Σχολικό Σύμβουλο γενικής ή Ε. Α. Ε., για τη συγκεκριμένη παραπομπή.
- Το ΚΕ. Δ. Δ. Υ. ζητά από το Διευθυντή την αποστολή της Π.Π.Ε. και του Β.Π.Π. και προχωρά στη διαδικασία διάγνωσης και αξιολόγησης σε ημερομηνία για την οποία ενημερώνει το γονέα ή τον ασκούντα τη γονική μέριμνα, ο οποίος, γονέας ή αυτός που ασκεί τη γονική μέριμνα, υποχρεούται να συνοδεύσει το παιδί στο ΚΕ. Δ. Δ. Υ.

Τα παραπάνω στάδια συνεργασίας, ακυρώνονται αυτομάτως και προχωρούμε άμεσα στο τέταρτο στάδιο καλώντας το Σχολικό Σύμβουλο γενικής αγωγής και εκείνος το Σχολικό Σύμβουλο Ε. Α. Ε. και το ΚΕ. Δ. Δ. Υ., όταν υπάρχει μια δυναμική συμπεριφορά ή γεγονός (π.χ. εναντιωματική προκλητική συμπεριφορά, επιθετικότητα, αυτισμός), που χρήζει άμεσης παρέμβασης. Διατηρείται μόνο η συγγραφή της Π.Π.Ε. από τους εκπ/κούς της τάξης και του Τ.Ε., όπου αυτό υφίσταται.

Υπενθυμίζεται και εδώ, ότι, η διαδικασία παρέμβασης με εμπλοκή της Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης (εκπαιδευτικός Τμήματος Ένταξης, αντίστοιχος Σχολικός Σύμβουλος, ΚΕ. Δ. Δ. Υ.) αφορά μαθητές με διαταραχές και αντίστοιχες συνέπειες σε παιδαγωγικό και μαθησιακό επίπεδο, οι οποίες ξεφεύγουν δυναμικά απ' τα όρια της κανονικότητας. Με αυτή την έννοια, **μαθητές με κοινωνικά, οικογενειακά προβλήματα, και τυχόν δευτερογενή χαμηλή επίδοση ή λιγότερο ήσυχτοι από το αναμενόμενο, δεν αφορούν "εν πρώτης" την Ειδική Αγωγή και Εκπαίδευση και αυτού του είδους παρέμβαση.**

Σύμφωνα με το Φ. Ε. Κ. 199 / 2-10-2008, άρθρο 5 :

1. Οι αισθητηριακές διαταραχές της όρασης και της ακοής, τα κινητικά ή άλλα σωματικά προβλήματα, καθώς και τα σοβαρά ή χρόνια προβλήματα υγείας, πιστοποιούνται με ιατρική γνωμάτευση από δημόσιο νοσηλευτικό ίδρυμα ή δημόσια υγειονομική επιτροπή, η οποία αναφέρει το ποσοστό αναπηρίας και τη χρονική διάρκεια ισχύος της γνωμάτευσης. Η ίδια υπηρεσία καθορίζει το είδος των τεχνικών βοηθημάτων και οργάνων που έχει ανάγκη ο μαθητής στο σχολείο ή στο σπίτι. Οι μαθητές με διαταραχές όρασης ή ακοής μπορούν να απευθύνονται αντίστοιχα στις ιατροπαιδαγωγικές υπηρεσίες που λειτουργούν στο Κέντρο Εκπαίδευσης και Αποκατάστασης Τυφλών (ΚΕΑΤ) ή στο Εθνικό Ίδρυμα Κωφών (ΕΙΚ), για τη χορήγηση γνωματεύσεως.
2. Για τον προσδιορισμό των εκπαιδευτικών αναγκών και το σχεδιασμό του εξατομικευμένου Προγράμματος Εκπαίδευσης (ΕΠΕ) των μαθητών με διαταραχές όρασης ή ακοής, κινητικές αναπηρίες, χρόνια νοσήματα, ψυχικές διαταραχές, διαταραχές αυτιστικού φάσματος, καθώς και όσων άλλων λαμβάνουν φαρμακευτική αγωγή, η οποία είναι δυνατόν να επηρεάσει τη μαθησιακή τους ικανότητα, απαιτείται η συνεργασία του ΚΕΔΔΥ με τις άλλες ιατρικές υπηρεσίες για να προτείνουν τις αναγκαίες εργονομικές διευθετήσεις με στόχο την καλύτερη πρόσβαση και παραμονή τους στους χώρους της εκπαίδευσης. Σε περίπτωση που η διαγνωστική ομάδα έχει σαφείς ενδείξεις παιδικής κακοποίησης, απαιτείται συνεργασία του αρμόδιου ΚΕΔΔΥ με ιατρικές υπηρεσίες, με κοινωνικές και ψυχολογικές υπηρεσίες και με τις αρμόδιες δικαστικές αρχές.

3. Για τη διαμόρφωση του ΕΠΕ διατυπώνει τις απόψεις του και ο γονέας ή ο κηδεμόνας του μαθητή με αναπηρία και με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, που προσκαλείται για το σκοπό αυτόν από τις κατά περίπτωση αρμόδιες υπηρεσίες ή φορείς. Η άποψη του γονέα ή κηδεμόνα δεν είναι δεσμευτική.
4. Όταν υπάρχει διάσταση απόψεων μεταξύ των γνωματεύσεων των ΚΕΔΔΥ και των Ιατροπαιδαγωγικών Κέντρων (ΙΠΔ) για τον ίδιο μαθητή, οι γονείς έχουν δικαίωμα προσφυγής σε πενταμελή Δευτεροβάθμια Ειδική Διαγνωστική Επιτροπή Αξιολόγησης (ΕΔΕΑ), που συγκροτείται με απόφαση του Περιφερειακού Διευθυντή Εκπαίδευσης. Η Επιτροπή αυτή αποτελείται από: έναν σχολικό σύμβουλο ΕΑΕ της αντίστοιχης βαθμίδας ως συντονιστή, έναν σχολικό σύμβουλο γενικής εκπαίδευσης της αντίστοιχης βαθμίδας (για τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση ειδικότητας Φιλολόγων), έναν ψυχολόγο του κλάδου ΠΕ 23, έναν λογοθεραπευτή του κλάδου ΠΕ 21 ή ΠΕ 26 και έναν εκπαιδευτικό ΕΑΕ για μαθητές προσχολικής ή πρωτοβάθμιας ή δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης κατά περίπτωση. Η οικογένεια του μαθητή μπορεί να επιλέξει και έναν εμπειρογνώμονα, ο οποίος γνωμοδοτεί ενώπιον της πενταμελούς ΕΔΕΑ χωρίς δικαίωμα ψήφου με αμοιβή που καταβάλλεται από το Δημόσιο και είναι ίση με την αμοιβή του εκάστοτε μέλους της πενταμελούς δευτεροβάθμιας ΕΔΕΑ, όπως αυτή ορίζεται από την ισχύουσα νομοθεσία. Η απόφαση της δευτεροβάθμιας ΕΔΕΑ είναι οριστική. Στην περίπτωση που υπάρχει διάσταση απόψεων μεταξύ των γνωματεύσεων των ΚΕΔΔΥ και των ΙΠΔ για τον ίδιο μαθητή και οι γονείς δεν προσφύγουν στην πενταμελή Δευτεροβάθμια ΕΔΕΑ, υπερισχύει η γνωμάτευση των ΚΕΔΔΥ.
5. Οι σχολικές μονάδες και οι επιτροπές εξετάσεων των μαθητών με αναπηρία και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες υποχρεούνται να εφαρμόζουν τις εισηγήσεις και τις προτάσεις, οι οποίες αναφέρονται στις αξιολογικές εκθέσεις, που συντάσσουν οι αρμόδιες υπηρεσίες. Τα ΚΕΔΔΥ, ανάλογα με το είδος και το βαθμό των ειδικών εκπαιδευτικών αναγκών και των μαθησιακών δυσκολιών, προσδιορίζουν το χρόνο επαναξιολόγησης, ο οποίος αναγράφεται στην εκδοθείσα γνωμάτευση. Όταν η αξιολόγηση αφορά σε μαθητές που φοιτούν στα Λύκεια, οι εισηγήσεις ισχύουν μέχρι την εισαγωγή τους στην τριτοβάθμια εκπαίδευση. Οι απόφοιτοι Λυκείου με αναπηρία και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες που επιθυμούν να λάβουν μέρος στις εισαγωγικές εξετάσεις για την τριτοβάθμια εκπαίδευση των οποίων οι γνωματεύσεις έχουν λήξει, επαναξιολογούνται από τα οικεία ΚΕΔΔΥ.
6. Στις επιτροπές που συγκροτούνται για την εξέταση των μαθητών με αναπηρία και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες για τις εισαγωγικές πανελλαδικές εξετάσεις, σύμφωνα με το εδάφιο α' της παραγράφου 3 του άρθρου 27 του π.δ. 60/2006 (ΦΕΚ 65 Α'), παρίσταται ο Σύμβουλος ΕΑΕ ή ο Προϊστάμενος του οικείου ΚΕΔΔΥ ή οι εκπαιδευτικοί δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης που υπηρετούν σε αυτό, για την παροχή διευκρινίσεων ή επεξηγήσεων σε θέματα ειδικών εκπαιδευτικών αναγκών, όταν τους ζητηθούν από την αρμόδια επιτροπή.

ΘΕΜΑ 5^ο : «Παραμονή ή επανάληψη φοίτησης νηπίου για μια ακόμη σχολική χρονιά - Προαγωγή ή επανάληψη τάξης μαθητή στο Δημοτικό Σχολείο»

ΣΧΕΤ. : α) Π. Δ. 200 / 1998 (άρθρο 7 παραγ. 7)

β) Π. Δ. 121 / 1995 (άρθρο 1)

Σας παραπέμπουμε στα ανωτέρω σχετικά για να ενημερωθείτε :

1. Για το πότε ένα νήπιο παραμένει: α) για ακόμη μια χρονιά στο Νηπιαγωγείο για σοβαρούς οικογενειακούς λόγους, ύστερα από δήλωση του γονέα και με βεβαίωση ιατροπαιδαγωγικής υπηρεσίας αναγνωρισμένη από το ΥΠ.Ε.Π.Θ., ΚΕ ΔΔΥ ή κρατικού Θεραπευτηρίου και β) επαναλαμβάνει για ένα έτος ακόμη τη φοίτησή του στο νηπιαγωγείο όταν διαπιστώνεται από ιατροπαιδαγωγική, αναγνωρισμένη από το ΥΠ.Ε.Π.Θ., υπηρεσία, ΚΕΔΔΥ ή Σχολικό Σύμβουλο Προσχολικής Αγωγής, ότι παρουσιάζει σοβαρές δυσκολίες για να παρακολουθήσει τα μαθήματα της Α΄ τάξης του Δημοτικού Σχολείου και εφόσον οι γονείς του το επιθυμούν {(α) σχετικό}.
2. Για το πότε ένας μαθητής Δημοτικού Σχολείου προάγεται ή επαναλαμβάνει την τάξη {(β) σχετικό}.

ΘΕΜΑ 6^ο : «Παιδιά με σοβαρές μαθησιακές δυσκολίες και προβλήματα συμπεριφοράς»

ΣΧΕΤ. : Π. Δ. 201 / 1-7-1998 (Άρθρο 1, παραγ. 1ζ)

Σας υπενθυμίζουμε το ανωτέρω σχετικό που αναφέρει :

«Για την αντιμετώπιση των περιπτώσεων των μαθητών που παρουσιάζουν σοβαρές μαθησιακές δυσκολίες και προβλήματα συμπεριφοράς, ο δάσκαλος της τάξης συνεργάζεται με το διευθυντή του σχολείου, το σχολικό σύμβουλο και ασφαλώς με τους ενδιαφερόμενους γονείς, οι οποίοι μπορούν ακόμη να καλούνται και μέσα στην τάξη την ώρα του μαθήματος όταν ο δάσκαλος το κρίνει απαραίτητο...»

Στην περίπτωση παιδιών με προβλήματα συμπεριφοράς, επίσης, σας υπενθυμίζουμε το άρθρο 6, του Φ. Ε. Κ. 199 / 2-10-2008, παραγ. 1γ (ββ), που αναφέρουμε και στο 2^ο θέμα αυτής της εγκυκλίου, όπου μπορεί να χρησιμοποιηθεί κι αυτή η σχολική δομή για την αντιμετώπιση παιδιών με αντικοινωνική συμπεριφορά, λαμβάνοντας υπόψη όσα συμπεριλαμβάνονται στο εν λόγω άρθρο.

Σύμφωνα με το άρθρο 18 πάλι του Φ. Ε. Κ. 199 / 2-10-2008, προσλαμβάνεται ΕΒΠ για θέματα αυτοεξυπηρέτησης, καθημερινής διαβίωσης και λειτουργικών διευκολύνσεων των μαθητών με αναπηρία και με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες που φοιτούν στα γενικά σχολεία προσχολικής, πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης χωρίς παράλληλη στήριξη από εκπαιδευτικό ΕΑΕ ή που φοιτούν σε ΣΜΕΑΕ.

Εξάλλου για θέματα ψυχιατρικών προβλημάτων και προβλημάτων συμπεριφοράς των παιδιών πρέπει έγκαιρα και έγκυρα να απευθύνεστε στους παιδοψυχιάτρους και ψυχολόγους των ΚΕΔΔΥ ή των ΙΠΔ Κέντρων, σύμφωνα με το άρθρο 16 και 17 του ΦΕΚ 1503 / 8-11-2001.

ΘΕΜΑ 7^ο : «Αρμοδιότητες Σχολικών Συμβούλων»
ΣΧΕΤ. : Φ. Ε. Κ. 1340 / 16-10-2002 (ΚΕΦ. Β΄)

Οι Σχολικοί Σύμβουλοι Προσχολικής, Πρωτοβάθμιας, Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και Ειδικής Εκπαίδευσης και Αγωγής (δες ανωτέρω σχετικό), έχουν την ευθύνη της επιστημονικής και παιδαγωγικής καθοδήγησης και υποστήριξης των εκπαιδευτικών της περιφέρειας ευθύνης τους...

Σύμφωνα με το Φ. Ε. Κ. 199 / 2-10-2008, άρθρο 18 :

1. Αρμόδια υπηρεσιακά συμβούλια, τα οποία εξετάζουν και προτείνουν όλες τις υπηρεσιακές μεταβολές των αντίστοιχων κλάδων των υπαλλήλων της Ε.Α.Ε. είναι τα ακόλουθα:

α) για τους εκπαιδευτικούς που υπηρετούν στις ΣΜΕΑΕ και τα ΚΕΔΔΥ, αρμόδια είναι τα οικεία ΠΥΣΠΕ και ΠΥΣΔΕ,

β) για το ΕΕΠ και το ΕΒΠ των ΣΜΕΑΕ και των ΚΕΔΔΥ, αρμόδιο υπηρεσιακό συμβούλιο είναι το Περιφερειακό Υπηρεσιακό Συμβούλιο Ειδικού Εκπαιδευτικού Προσωπικού (ΠΥΣΕΕΠ),

γ) για το Διοικητικό Προσωπικό (ΔΠ) αρμόδιο υπηρεσιακό συμβούλιο είναι το Περιφερειακό Υπηρεσιακό Συμβούλιο Διοικητικού Προσωπικού (ΠΥΣΔΠ).

2. Για τις μεταθέσεις, μετατάξεις και αποσπάσεις υπαλλήλων που δεν εμπίπτουν στις αρμοδιότητες των περιφερειακών συμβουλίων, αρμόδια είναι κατά περίπτωση το Κεντρικό Υπηρεσιακό Συμβούλιο Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης (ΚΥΣΠΕ), το Κεντρικό Υπηρεσιακό Συμβούλιο Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης (ΚΥΣΔΕ) και το Υπηρεσιακό Συμβούλιο Ειδικού Εκπαιδευτικού Προσωπικού (ΥΣΕΕΠ).

3. Με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων συγκροτείται το ΥΣΕΕΠ στην Κεντρική Υπηρεσία του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, το οποίο αποτελείται:

α) από τον πρόεδρο του ΚΥΣΠΕ, αναπληρούμενο από τον Αντιπρόεδρο του ίδιου Συμβουλίου,

β) από τον πρόεδρο του ΚΥΣΔΕ, αναπληρούμενο από τον Αντιπρόεδρο του ίδιου Συμβουλίου,

γ) από έναν προϊστάμενο γραφείου πρωτοβάθμιας ή δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης ή σύμβουλο ΕΕΠ, αναπληρούμενο από άλλον προϊστάμενο γραφείου πρωτοβάθμιας ή δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης ή σύμβουλο ΕΕΠ,

δ) από δύο αιρετά μέλη του ΕΕΠ, αναπληρούμενα από αναπληρωματικά αιρετά μέλη ΕΕΠ,

ε) από τον Προϊστάμενο της Διεύθυνσης ΕΑΕ του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων ως εισηγητή.

Με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων ορίζεται ως πρόεδρος του ΥΣΕΕΠ ένας από τους προέδρους των ΚΥΣΠΕ ή ΚΥΣΔΕ και γραμματέας ένας διοικητικός υπάλληλος με βαθμό Α' της Διεύθυνσης ΕΑΕ του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων.

Για τους μόνιμους διορισμούς ΕΕΠ και ΕΒΠ, καθώς και για την επιλογή προϊστάμενων με θητεία των ΚΕΔΔΥ, το ΥΣΕΕΠ συνεδριάζει υπό την προεδρία του Προέδρου του Τμήματος ΕΑΕ του ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟΥ Ινστιτούτου, ο οποίος αναπληρώνεται από Σύμβουλο ή Μόνιμο Πάρεδρο του τμήματος ΕΑΕ του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου, τη συμμετοχή ενός σχολικού συμβούλου ΕΑΕ με τον αναπληρωτή του, ενός συμβούλου ΕΕΠ με τον αναπληρωτή του και τον Προϊστάμενο της Διεύθυνσης ΕΑΕ του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων με τον αναπληρωτή του, οι οποίοι ορίζονται στην απόφαση συγκρότησης.

4. Στις περιφερειακές διευθύνσεις εκπαίδευσης συγκροτείται το Περιφερειακό Υπηρεσιακό Συμβούλιο Ειδικού Εκπαιδευτικού Προσωπικού (ΠΥΣΕΕΠ), το οποίο είναι πενταμελές και αποτελείται από:

α) έναν (1) Διευθυντή Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης, αναπληρούμενο από άλλον Διευθυντή ή Προϊστάμενο Γραφείου Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης,

β) έναν (1) Διευθυντή Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, αναπληρούμενο από άλλον Διευθυντή ή Προϊστάμενο Γραφείου Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης,

γ) έναν (1) Σύμβουλο ΕΕΠ, αναπληρούμενο από μέλος ΕΕΠ των ΚΕΔΔΥ,

δ) δύο (2) αιρετά μέλη του ΕΕΠ, αναπληρούμενα από αναπληρωματικά αιρετά μέλη ΕΕΠ. Όταν εξετάζονται θέματα που αφορούν το ΕΒΠ, στις συνεδριάσεις συμμετέχει και ένας εκπρόσωπος του κλάδου τους που ορίζεται με την απόφαση συγκρότησης.

Ως πρόεδρος του ΠΥΣΕΕΠ ορίζεται με απόφαση του περιφερειακού διευθυντή εκπαίδευσης ένας από τους διευθυντές πρωτοβάθμιας ή δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Γραμματέας και αναπληρωτής αυτού ορίζονται διοικητικοί υπάλληλοι, οι οποίοι υπηρετούν στην περιφερειακή διεύθυνση εκπαίδευσης. Τα θέματα στο ΠΥΣΕΕΠ εισηγείται ο Πρόεδρος ή μέλος που ορίζεται από τον Πρόεδρο.

Επομένως για διάφορα θέματα που απασχολούν το σχολείο σας πρέπει να απευθύνεστε και στο αντίστοιχο αρμόδιο όργανο.

ΘΕΜΑ 8^ο : «Θέματα κωφών, τυφλών και αυτιστικών μαθητών»

ΣΧΕΤ. : Φ. Ε. Κ. 199 / 2-10-2008, άρθρο 7

Σας γνωστοποιούμε το ανωτέρω σχετικό για ενημέρωσή σας :

1. Ως πρώτη γλώσσα των κωφών και βαρήκοων μαθητών αναγνωρίζεται η Ελληνική Νοηματική γλώσσα και ως δεύτερη γλώσσα τους η Νέα Ελληνική, η οποία προσλαμβάνεται και εκφέρεται με τη γραπτή της μορφή, ενώ η προφορική της αντίληψη και έκφραση αποτελεί πρόσθετη κοινωνική επιλογή των κωφών μαθητών. Η Ελληνική Νοηματική και η Νέα Ελληνική γλώσσα αναγνωρίζονται ως ισότιμες μεταξύ τους, οπότε και η ενδεδειγμένη γλωσσική παιδαγωγική προσέγγιση είναι η δίγλωσση εκπαίδευση. Απαραίτητη προϋπόθεση για την τοποθέτηση εκπαιδευτικών και ΕΕΠ στις ειδικές σχολικές μονάδες κωφών, ορίζεται επιπλέον των άλλων προσόντων και η πιστοποιημένη γνώση της Ελληνικής Νοηματικής γλώσσας.
2. Επίσημη γραφή των τυφλών μαθητών αναγνωρίζεται η γραφή Braille. Απαραίτητη προϋπόθεση για την τοποθέτηση εκπαιδευτικών και ΕΕΠ στις ειδικές σχολικές μονάδες τυφλών, ορίζεται επιπλέον των άλλων προσόντων και η πιστοποιημένη γνώση της γραφής Braille. Επιθυμητή προϋπόθεση για την τοποθέτηση εκπαιδευτικών και ΕΕΠ του κλάδου ΠΕ31, σε προγράμματα παράλληλης στήριξης τυφλών μαθητών, ορίζεται επιπλέον των άλλων προσόντων και η πιστοποιημένη γνώση της γραφής Braille.
Οι τυφλοί μαθητές και οι μαθητές με χαμηλή όραση χωρίς νοητική υστέρηση ή άλλης μορφής ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες μπορούν να φοιτούν, με βάση τη γνωμάτευση του οικείου ΚΕΔΔΥ, στις σχολικές τάξεις του Γενικού Σχολείου υποστηριζόμενοι από τον εκπαιδευτικό της τάξης και κατά περίπτωση με την υποστήριξη μέλους ΕΕΠ του κλάδου ΠΕ31 ή ΕΒΠ.
3. Στο Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων συνιστάται Επιτροπή - Συλλογικό Όργανο Διοίκησης με την επωνυμία Εθνικός Φορέας Πιστοποίησης της Επαρκούς Γνώσης της Ελληνικής Νοηματικής Γλώσσας και της Γραφής Braille και τίτλο «ΕΝΟΡΑΣΙΣ», η οποία έχει τις ακόλουθες αρμοδιότητες:
  - α) Την οργάνωση της επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών και του ΕΕΠ της ΕΑΕ στην Ελληνική Νοηματική γλώσσα και τη γραφή Braille.
  - β) Την πιστοποίηση της επαρκούς γνώσης της Ελληνικής Νοηματικής γλώσσας και της γραφής Braille στους ήδη χρήστες.
  - γ) Την αξιολόγηση όλων των εκπαιδευτικών υλικών που παράγονται με την Ελληνική Νοηματική γλώσσα και τη γραφή Braille, πριν την ενσωμάτωσή τους στην εκπαιδευτική διαδικασία.
  - δ) Την συνεργασία με επιστημονικούς φορείς και οργανώσεις του εσωτερικού και του εξωτερικού και με εξειδικευμένους επιστήμονες σε εκπαιδευτικά θέματα τυφλών και κωφών.

Η επιτροπή αυτή («ΕΝΟΡΑΣΙΣ») αποτελείται από εννέα (9) μέλη, τα οποία ορίζονται με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων ως εξής:

- α) έναν (1) εκπρόσωπο, Σύμβουλο ή Πάρεδρο του Τμήματος ΕΑΕ του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου,
  - β) τέσσερις (4) υπαλλήλους με βαθμό Α' της Διεύθυνσης ΕΑΕ του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων,
  - γ) ένα (1) μέλος ΔΕΠ με γνωστικό αντικείμενο σχετικό με την ΕΑΕ,
  - δ) δύο (2) εκπροσώπους της Εθνικής Συνομοσπονδίας Ατόμων με Αναπηρία, έναν σχετικό με θέματα κωφών και έναν σχετικό με θέματα τυφλών.
- Πρόεδρος της επιτροπής ορίζεται με την ίδια απόφαση επιστήμονας εγνωσμένου κύρους.

4. Για τους αυτιστικούς μαθητές με ή χωρίς λόγο, ως επίσημη γλώσσα αναγνώριζεται η Νέα Ελληνική, η οποία προσλαμβάνεται και εκφέρεται με την προφορική της μορφή, με τη γραπτή της μορφή ή/και με τη μορφή συμβόλων-εικόνων. Επιθυμητή προϋπόθεση για την τοποθέτηση εκπαιδευτικών και ΕΕΠ στις ειδικές σχολικές μονάδες για τον αυτισμό, επιπλέον των άλλων προσόντων, ορίζεται και η εξειδίκευση και κατάρτιση των εκπαιδευτικών σε τροποποιημένες-υποβοηθούμενες μορφές επικοινωνίας.

Με βάση τους ιδιαίτερους κοινωνικούς περιορισμούς που επιβάλλει ο αυτισμός ως αναπηρία στους μαθητές, η φοίτησή τους στις εκπαιδευτικές δομές μπορεί να γίνεται ως εξής:

- α) Οι αυτιστικοί μαθητές υψηλής λειτουργικότητας (σύνδρομο Asberger) μπορούν να φοιτούν στις σχολικές τάξεις του Γενικού Σχολείου υποστηριζόμενοι από τον εκπαιδευτικό της τάξης και κατά περίπτωση, με βάση τη γνωμάτευση του οικείου ΚΕΔΔΥ, με παράλληλη στήριξη από εκπαιδευτικό Ειδικής Αγωγής, ο οποίος διαθέτει κατά προτίμηση εξειδίκευση στον αυτισμό.
- β) Οι αυτιστικοί μαθητές μέσης και χαμηλής λειτουργικότητας μπορούν να φοιτούν στα Τμήματα Ένταξης των Γενικών Σχολείων και να παρακολουθούν κοινό και εξειδικευμένο αναλυτικό πρόγραμμα με παράλληλη στήριξη από εκπαιδευτικό Ειδικής Αγωγής, ενώ στις σοβαρότερες των περιπτώσεων μπορούν να φοιτούν σε Σχολικές Μονάδες Ειδικής Αγωγής με κατεύθυνση τον αυτισμό.
- γ) Οι παράλληλες στηρίξεις των αυτιστικών μαθητών διακόπτονται μόνο κατόπιν γνωμοδότησης του οικείου ΚΕΔΔΥ και της γνώμης των γονέων. Η παράλληλη στήριξη των αυτιστικών μαθητών μπορεί επίσης να υλοποιείται και από ειδικό βοηθό που εισηγείται και διαθέτει η οικογένεια του μαθητή, κατόπιν σύμφωνης γνώμης του Διευθυντή της Σχολικής μονάδας και του Συλλόγου Διδασκόντων.
- δ) Σε περίπτωση αυτισμού που συνοδεύεται από βαριά νοητική υστέρηση, η φοίτηση των μαθητών εξυπηρετείται από τις δομές που περιγράφονται στο εδάφιο β' παράγραφος 4 του άρθρου 6 του παρόντος νόμου.

ΘΕΜΑ 9^ο : «Διαγνωστικοί, αξιολογικοί και υποστηρικτικοί φορείς για τα παιδιά με αναπηρίες και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες»

Σας γνωρίζουμε το άρθρο 4 του Φ. Ε. Κ. 199 / 2-10-2008, που αναφέρεται στο ποιοι είναι οι Διαγνωστικοί, αξιολογικοί και υποστηρικτικοί φορείς και οι αρμοδιότητές τους για τα παιδιά με αναπηρίες και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες για ενημέρωσή σας, έτσι ώστε αντίστοιχα να απευθύνεστε :

«Οι ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες των μαθητών με αναπηρία και με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες διερευνώνται και διαπιστώνονται από τα ΚΕΔΔΥ, την Ειδική Διαγνω-

στική Επιτροπή Αξιολόγησης (ΕΔΕΑ) και τα πιστοποιημένα από το Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων Ιατροπαιδαγωγικά Κέντρα (ΙΠΔ) άλλων Υπουργείων.

1. Τα ΚΕΔΔΥ αξιολογούν μαθητές που δεν έχουν συμπληρώσει το εικοστό δεύτερο (22ο) έτος της ηλικίας τους. Η αξιολόγηση πραγματοποιείται από πενταμελή διεπιστημονική ομάδα, που απαρτίζεται από έναν εκπαιδευτικό ΕΑΕ (προσχολικής ή πρωτοβάθμιας ή δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης), έναν παιδοψυχίατρο ή παιδίατρο με εξειδίκευση στην παιδονευρολογία ή νευρολόγο με εξειδίκευση στην παιδονευρολογία, έναν κοινωνικό λειτουργό, έναν ψυχολόγο και έναν λογοθεραπευτή. Στη διεπιστημονική ομάδα δύναται να συμμετέχει και εργο-θεραπευτής ή μέλος του εξειδικευμένου Ειδικού Εκπαιδευτικού Προσωπικού (ΕΕΠ) του κλάδου ΠΕ 31 κατά περίπτωση, κατόπιν εισήγησης του Προϊσταμένου του οικείου ΚΕΔΔΥ. Οι απόφοιτοι άνω των δεκαοκτώ (18) ετών, που δεν έχουν αξιολογηθεί ως άτομα με αναπηρία και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, δεν εμπίπτουν στην αρμοδιότητα των ΚΕΔΔΥ.

Τα ΚΕΔΔΥ έχουν τις εξής αρμοδιότητες:

α) Την ανίχνευση και τη διαπίστωση του είδους και του βαθμού των δυσκολιών των ατόμων με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες στο σύνολο των παιδιών προσχολικής και σχολικής ηλικίας. Στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους, τα ΚΕΔΔΥ συνεργάζονται με τις διευθύνσεις Υγείας και Πρόνοιας των Περιφερειών.

β) Την εισήγηση για την κατάρτιση προσαρμοσμένων εξατομικευμένων ή ομαδικών προγραμμάτων ψυχοπαιδαγωγικής και διδακτικής υποστήριξης και δημιουργικής απασχόλησης, σε συνεργασία με τους εκπαιδευτικούς της τάξης και με το ΕΕΠ, καθώς και την εφαρμογή άλλων επιστημονικών, κοινωνικών και λουπών υποστηρικτικών μέτρων για τα άτομα με αναπηρία και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες, στα σχολεία, στην έδρα του ΚΕΔΔΥ ή στο σπίτι.

γ) Την εισήγηση για την κατάταξη, εγγραφή και φοίτηση στην κατάλληλη σχολική μονάδα ή άλλο εκπαιδευτικό πλαίσιο ή πρόγραμμα ΕΑΕ, καθώς και την παρακολούθηση και αξιολόγηση της εκπαιδευτικής πορείας των μαθητών, σε συνεργασία με τους σχολικούς συμβούλους ΕΑΕ, τους αρμόδιους κατά περίπτωση σχολικούς συμβούλους προσχολικής αγωγής, πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας γενικής εκπαίδευσης, τους συμβούλους ΕΕΠ, τους διευθυντές των σχολικών μονάδων, το εκπαιδευτικό προσωπικό που έχει την ευθύνη εφαρμογής του προγράμματος, καθώς και με το ΕΕΠ που υπηρετεί στις σχολικές μονάδες ΕΑΕ.

δ) Την παροχή συνεχούς συμβουλευτικής υποστήριξης και ενημέρωσης στο εκπαιδευτικό προσωπικό και σε όσους συμμετέχουν στην εκπαιδευτική διαδικασία και στην επαγγελματική κατάρτιση και τη διοργάνωση προγραμμάτων ενημέρωσης και κατάρτισης για τους γονείς και τους ασκούντες τη γονική μέριμνα, σε συνεχή βάση στην περιοχή αρμοδιότητάς τους, υπό τη μορφή ενημερωτικών ημερίδων που οργανώνονται με ευθύνη του οικείου ΚΕΔΔΥ.

ε) Τον καθορισμό του είδους των εκπαιδευτικών βοηθημάτων και τεχνικών οργάνων τα οποία διευκολύνουν την πρόσβαση στο χώρο και στη μαθησιακή διαδικασία που έχει ανάγκη το παιδί στο σχολείο ή στο σπίτι και για τα οποία δεν απαιτείται ιατρική γνωμάτευση και συνταγή, καθώς και την υποβολή προτάσεων για την καλύτερη πρόσβαση και παραμονή των μαθητών στους χώρους της εκπαίδευσης.

στ) Την εισήγηση για την αντικατάσταση των γραπτών δοκιμασιών των μαθητών με αναπηρία και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες με προφορικές ή άλλης μορφής δοκιμασίες, στις προαγωγικές και απολυτήριες εξετάσεις των σχολείων της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, καθώς και στις εισαγωγικές στην τριτοβάθμια εκπαίδευση. Οι εισηγήσεις αφορούν, εκτός των μαθητών που φοιτούν σε ΣΜΕΑΕ και

μαθητές που φοιτούν σε σχολεία της γενικής εκπαίδευσης. Ειδικότερα για τους μαθητές με ειδικές μαθησιακές δυσκολίες, όπως δυσλεξία, δυσαριθμησία, δυσγραφία, δυσαναγνωσία, δυσορθογραφία, εισηγείται τη μέθοδο διδασκαλίας και αξιολόγησης για τον έλεγχο και πιστοποίηση των γνώσεων του μαθητή στα μαθήματα που εξετάζεται, σύμφωνα με το αναλυτικό πρόγραμμα σπουδών. Επίσης εισηγείται τους εναλλακτικούς τρόπους εξέτασης των κωφών, βαρήκοων, τυφλών, με χαμηλή όραση και αυτιστικών μαθητών σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης, καθώς και τους εναλλακτικούς τρόπους της σχολικής αξιολόγησής τους εκτός εξετάσεων.

ζ) Την εισήγηση στις αρμόδιες υπηρεσίες της περιοχής αρμοδιότητάς τους για την ίδρυση, την κατάργηση, την προαγωγή, τον υποβιβασμό, τη μετατροπή ή τη συγχώνευση των ΣΜΕΑΕ και των Τμημάτων Ένταξης, την προσθήκη τομέων στα Επαγγελματικά Γυμνάσια, στα Επαγγελματικά Λύκεια και στην Επαγγελματική Σχολή και τμημάτων ειδικοτήτων, τη στελέχωσή τους και την αύξηση ή μείωση των θέσεων.

η) Τη σύνταξη ετήσιας έκθεσης πεπραγμένων, η οποία υποβάλλεται στη Διεύθυνση ΕΑΕ του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων και στο Τμήμα ΕΑΕ του ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟΥ Ινστιτούτου, με βάση την οποία πραγματοποιείται, ανά έτος, αξιολόγηση του έργου τους από το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο.

θ) Τη σύνταξη εκθέσεων - προτάσεων για τις ενδεχόμενες κτηριακές ή/και υλικοτεχνικές παρεμβάσεις που πρέπει να γίνουν στις ΣΜΕΑΕ και στα σχολεία γενικής εκπαίδευσης της περιοχής αρμοδιότητας του κάθε ΚΕΔΔΥ. Οι προτάσεις υποβάλλονται στον Οργανισμό Σχολικών Κτιρίων, ο οποίος έχει και την ευθύνη υλοποίησής τους με τη συνεργασία των οικείων Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.).

ι) Τη σύνταξη εξατομικευμένων εκθέσεων - προτάσεων για όλους τους μαθητές της αρμοδιότητας του κάθε ΚΕΔΔΥ, στις οποίες αναφέρονται οι σύγχρονες εκπαιδευτικές προσεγγίσεις, τα εκπαιδευτικά βοηθήματα, τα καινοτόμα προϊόντα ή οι υπηρεσίες προηγμένης τεχνολογίας που μπορούν να υποστηρίξουν τη λειτουργικότητα και τη συμμετοχή του κάθε μαθητή με αναπηρία και με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες στη διαδικασία της συνεκπαίδευσης με τους μαθητές του γενικού εκπαιδευτικού πλαισίου.

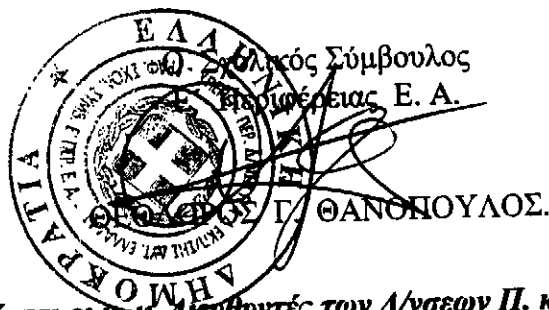
ια) Την πρόταση για την εφαρμογή προγραμμάτων πρόωξης παρέμβασης όπου απαιτείται.

2. Η Ειδική Διαγνωστική Επιτροπή Αξιολόγησης (ΕΔΕΑ) λειτουργεί στα ειδικά σχολεία για την παρακολούθηση και την αξιολόγηση της προόδου των μαθητών που φοιτούν σε αυτά. Συγκροτείται με απόφαση του Διευθυντή της Σχολικής Μονάδας, μετά από σύμφωνη γνώμη του συλλόγου διδακτικού προσωπικού του σχολείου, και περιλαμβάνει τουλάχιστον έναν (1) ψυχολόγο, έναν (1) εκπαιδευτικό ΕΑΕ και έναν (1) κοινωνικό λειτουργό. Η Επιτροπή μπορεί να καλεί και πρόσωπα άλλων ειδικοτήτων, ανάλογα με τις προς αξιολόγηση περιπτώσεις και συνεργάζεται στενά με το σύλλογο διδακτικού προσωπικού, το ΕΕΠ και το ΕΒΠ του σχολείου. Για τη συμμετοχή στις συνεδριάσεις της ανωτέρω ΕΔΕΑ, δεν καταβάλλεται αποζημίωση στα μέλη της.

3. Τα ΙΠΔ άλλων Υπουργείων συνιστούν αναγνωρισμένο διαγνωστικό και αξιολογικό φορέα στο πλαίσιο του παρόντος νόμου, στον οποίο συμμετέχει εκπαιδευτικός ΕΑΕ. Για τους μαθητές για τους οποίους υπάρχει ανάγκη εφαρμογής Εξατομικευμένου Προγράμματος Εκπαίδευσης (ΕΠΕ) με βάση την εισήγηση των ΙΠΔ, το πρόγραμμα αυτό εκπονείται από το οικείο ΚΕΔΔΥ. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Οικονομίας και Οικονομικών, Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων και Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, καθορίζονται τα κριτήρια, οι διαδικασίες και τα όργανα αξιολόγησης και επαναξιολόγησης όλων των ΙΠΔ που αναγνωρίζονται επίσημα από το Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων. Βάσει αυτής της απόφασης προσδιορίζονται οι συνθήκες λειτουργίας τους, η στελέχωσή τους και ο αριθμός τους.

Η αξιολόγηση των ΠΠΔ γίνεται κάθε πέντε ημερολογιακά έτη από τα Υπουργεία Εσωτερικών, Οικονομίας και Οικονομικών, Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων και Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης».

Της εγκυκλίου να λάβουν ενυπόγραφα γνώση όλοι οι εκπαιδευτικοί και το ειδικό εκπαιδευτικό και βοηθητικό προσωπικό των Σχολικών Μονάδων.

Υ.Σ. Παρακαλούνται οι κ. κ. Διευθυντές των Δ/νσεων Π. και Δ. Ε. Νομ. Αυτοδ. Αιτωλοακαρνανίας, Αχαΐας και Ηλείας, το συντομότερο, να αναπαράγουν την παρούσα εγκύκλιο και να την αποστείλουν: α) στα Γραφεία των Σχολικών Συμβούλων Π. και Δ. Ε., και β) στους κ.κ. Προϊσταμένους Π. και Δ. Εκπαίδευσης του νομού τους για να την κοινοποιήσουν και με τη σειρά τους σε όλες τις Σχολικές Μονάδες της περιοχής ευθύνης τους.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΠΟΔΕΚΤΩΝ.

1. κ. Περιφερειακό Δ/ντή Π. & Δ. Εκπαίδευσης Δυτικής Ελλάδας – Ενταύθα.
2. κ. κ. Προϊσταμένους Επιστημονικής – Παιδαγωγικής Καθοδήγησης Π. και Δ. Εκπαίδευσης Δυτικής Ελλάδας – Ενταύθα.
3. κ. κ. Σχολικούς Συμβούλους, Διευθυντές Δ/νσεων και Προϊσταμένους Γραφείων Π. & Δ. Ε. Περιφέρειάς μας - Έδρες τους (Μέσω των Δ/νσεων Π. και Δ. Εκπ/σης Ν. Αιτ/νίας. Αχαΐας και Ηλείας).
4. Κ. Δ. Α. Υ. Ν. Αιτωλοακαρνανίας, Αχαΐας και Ηλείας – Έδρες τους.

(Τίτλος Σχολείου).....Σχολ. Έτος : .....

ΒΡΑΧΥΧΡΟΝΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗΣ (Β.Π.Π.)

Για το μαθητή / τρια: _____ της _____ τάξης

Συνοπτική περιγραφή θέματος: _____

Διάρκεια προγράμματος: _____

Συμμετέχοντες (π.χ. εκπ/κός τάξης, γονείς, κ. ά) _____

Βραχυπρόθεσμος στόχος: _____

Μέσα που χρησιμοποιήθηκαν: _____

Περιγραφή Β.Π.Π.: _____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

Ημερομηνία:...../...../.....

Δ/ντής Σχ. Μονάδας
(Σ. Υ.)

Εκπ/κός τάξης
(Υ.)

Εκπ/κός Τ.Ε.
(Υ.)